

nadomeščam le domače besede nov ali ne več takšen, kot prejšnji, ampak sodoben, po najnovejšem okusu; z njim hočem marveč poudariti predvsem vsebinsko in oblikovno aktualno ali nadčasovno, trajnejšo vrednost vsakokratnega literarnega pojava. (F. Z., I. c., str. 641). Zdravec soglaša, kot sam pravi, z Ziherlovo mislijo o modernem, ki je samo to, »kar v sedanjosti predstavlja jutrišnji dan«.

Na prvi pogled vse v redu in prav. Toda težave bi se verjetno pojavile tedaj, če bi s tega stališča presojali tudi druge avtorje, ki v knjigi niso zajeti. Na dlani je, da Zdravec uporablja izraz »moderen« v zelo fleksibilnem, širokem in prožnem smislu; morda celo tipološkem. S tega stališča bi tako zastavljenemu izrazu lahko postavili ob bok samo njegov nasprotni pomen — torej nemoderen, nemoderno. Tako bi enako razdelili tudi slovensko književnost. Ali pa je morda vsa slovenska literarna produkcija moderna? Če ne, kateri avtorji niso moderni? Toda kje potemtakem med enim in drugim potegniti črto? Oziroma konkretno: Brez dvoma bi bil v tem smislu moderen Prešeren. Toda težave bi imeli že pri Jenku. Ali njegov Jeprški učitelj morda kaže »sedanjost, ki predstavlja jutrišnji dan«. Kako je z Bajkami in povestmi o Gorjancih Janeza Trdine? Pa z drugimi pisatelji 19. stoletja: Levstikom, Jurčičem, Erjavcem, Mencingerjem, Kersnikom. Katera njihova dela so sodobna, po najnovejšem okusu in s tem moderna? Če pogledamo novejšo ali polpreteklo ustvarjalnost: Kako je z modernostjo pri Rudiju Šeligu, Milanu Jesihu, Tomažu Šalamunu, ki jih je literarna veda in kritika že na splošno sprejela za moderne ali celo avantgardne, saj se pri njih in drugih realizira poseben tip zavesti, ki je fluidna, neulovljiva in s tem modernistična. Kakšno je po Zdravcu razmerje med avantgardnim in modernim? Ali pa je morda svojevrsten paradoks v tem, da so moderni

pisatelji Zupančič, Kranjec, Kralj, nemoderni pa Šalamun, Švabič, Jesih.

Naj bo naštevanj in vrtenja v krogu dovolj. Zdi se, da vsaka umetnost, in če preživi desetletja ali stoletja to vsekakor je, vedno nekaj pomeni za sedanjost in s tem posredno tudi za prihodnost. Vendar bi po mojem mnenju morali prihodnost jemati s pridržkom, saj je to le gola in votla fraza, dokler ji ne damo konkretnega in zares polnega pomena, še posebej v zvezi z literaturo.

Slavo Šerc

HENRIK IBSEN, PEER GYNT — DRAMSKA PESNITEV*

Pri Slovenski matici je kot 27. zvezek v zbirki *Vešana beseda* izšla dramska pesnitev Peer Gynt* norveškega dramatika preteklega stoletja Henrika Ibsena, očeta moderne evropske dramatike. Knjiga je tako obogatila bibliografijo knjižnih prevodov Ibsenovih del pri nas, s spremno besedo in opombami pa dodala nekaj novih elementov k poznavanju in razumevanju Ibsenovega življenja in dramskega dela. Prevedeno delo samodejno ponuja možnost uprizoritve na slovenskih gledaliških odrih, kar pa najbrž ne bo lahka naloga niti za režiserja niti za dramaturga niti za igralce. Ni dvoma, da sodi dramska pesnitev o Peeru Gyntu med klasične tekste evropske vezane besede, katerim Slovenska matica že vrsto let dodaja med drugim tudi dramska besedila v pretehtanem izboru in z odličnimi prevajalci.

Delo samo sodi med pisateljeva zgodnja dela in je v tesni časovni in vsebinski povezavi z *Brandom*, ki nosi enak naslov — dramska pesnitev, le da se v *Brandu* življenje in junaki podrejajo etosu, ga inkarnirajo, v Gyntu pa se življenje poigra z etosom in junakom, junak pa z življenjem in etosom

in v tem kierkegardovskem kolobarjenju Peer Gynt neprestano in na vse strani lovi svojo identiteto, se in jo izgublja, v kritičnih refleksijah se in jo spet najde in če bi bili konvencionalni v presoji, bi lahko rekli, da je nosilec glavne vloge Peer Gynt, junakinja drame pa Solveig. Šele ob koncu dramske pesnitve se Peer Gynt sestavi, toda ne iz lastne moči, katere neprestani boter je individualizem, ampak v moči (ženske) ljubezni in zvestobe.

Očiščujoča moč ironije in groteske se v številnih refleksijah izkaže kot metoda Ibsenovega življenjskega nazora, junakov bivanjski volumen in energija se neprestano bijeta z institucionalno vezano moralko. Ibsen upošteva le naravni zakon in kot da se v Peer Gyntu v številnih različicah ponavlja boj za obstoj, za življenje, za trohico upanja. Ibsen je mojster pesniških pomenskih ekskurzov, ki v svojih sklopih ne izčrpavajo informativnega umetniškega zamaha, temveč ga časovno in prostorsko množijo. V neprestanem kolobarjenju dogodkov je konstanta ena sama, to da junak Peer je in da ve, da je in želi biti...

* Henrik Ibsen, Peer Gynt, dramska pesnitev (prevedel in opombe napisal Janjo Moder), Slovenska matica, Ljubljana 1980 (Spremnno besedo je napisal Mirko Zupančič).

Zupančičeva spremna beseda izkazuje dobrega poznavalca Ibsenovega dramskega dela. S paralelizmi sinteti-zira številne filozofske in umetniške kvalitete Ibsenovega ustvarjanja in ponovno opozarja na Kierkegardove vplive in dialektiko prepletanja miselnih in umetniških previranj v takratni Evropi.

Prevajalec Janko Moder je kot odliččen poznavalec celotnega Ibsenovega dramskega dela in kot rutiniran izvedenec v skandinavskih jezikih izpolnil svoj dolgoletni dolg, mladostno sanjo svojega prevajalskega zanosa. Še zlasti velja poudariti verzno obliko in staronorveški izvornik, ki ga je J. Moder prelil in prepesnil v slovensčino ter opremil z oštevilčenjem verzov po originalni norveški šolski izdaji zaradi boljšega pregleda in preverjanja, kar naredi delo klasično tudi po zunanji obliki.

Opombe ob koncu so dobro dopolnilo tekstu, čeprav so včasih preveč opredmetene in suhe, včasih le ena od različic pri interpretaciji teksta.

S prevodom Peer Gynta smo dobili pomemben tekst, ki v marsičem spominja na današnje, raztreskano in v vse smeri hkrati naravnano mišljenje, brez izrazitega osredinjanja. Morda bo prav zato ta pesniški dramski tekst našel precej odzivnosti tudi pri nas, morda tudi s svojim epilogom.

Janez Marolt

VSEM BRALCEM IN NAROČNIKOM SODOBNOSTI, ŠE POSEBEJ PA VSEM SODELAVCEM, DOMA IN V TUJINI, ŽELIMO, DA BI LETO 1981 ŽIVELI IN PREŽIVELI KAR SE DA KULTURNO PLODNO IN SREČNO.

In — brez ironije — potem ko smo dve leti, vsem inflacijskim viharjem navkljub, pluli z nespremenjeno naročnino, jo zdaj povečujemo komaj kaj več kot simbolično in tako ostajamo tudi v prihodnje ena najcenejših literarnih revij v Jugoslaviji.

Uredništvo in uprava